

Innspill til utredning om Bionova – Norsk Kylling

Viser til utlysningstekst på regjeringens nettsider hvor man etterspør innspill til nysatsningen Bionova. Vi stiller oss veldig positivt til dette arbeidet og takker for muligheten til å kunne bidra inn i utformingen av dette initiativet. Dette er svært viktig satsningsområde og Norsk Kylling har over flere år jobbet med store prosjekter for bærekraftig og ansvarlig drift. Vi har nedenfor beskrevet vår tilnærming og vi stiller gjerne i et møte med dere for nærmere dialog vedrørende satsningen og våre erfaringer fra dette arbeidet.

Norsk Kylling AS har sin aktivitet spredd over flere midtnorske kommuner, men har sin ledelse og hovedsete i Orkland kommune. Vi drifter en helintegrert verdikjede bestående av 136 bønder, to rugerier og slakteri- og foredlingsanlegg på Orkanger i Orkland kommune. Norsk Kylling produserer i volum om lag 30% av kylling kjøtt som omsettes i Norge. Vi selger våre produkter under merkevaren Solvinge og er heleid av REMA 1000. Innen 2030 skal Norsk Kylling være en klimapositiv og naturnøytral bedrift. Vi gjør det fordi det er riktig, fordi det er lønnsomt og fordi fremtidens forbrukere krever at vi som matprodusent finner nye, mer ansvarlige måter å produsere på.

I 2021 åpnet vi vårt nye slakteri- og foredlingsanlegg på Orkanger. Klimagassutslippene fra vår industri kuttet med tilnærmet 100 prosent i det nye anlegget. Dette er muliggjort gjennom vårt energikonsept som med en unik fornybar energimiks bestående av utnyttelse av spillvarme fra nærliggende industri, solcelleenergi og bruk av sjøvann til all kjøling i fabrikkplanlegget. Dette kombineres med termisk energilagring og smart styring av energibruk og energianskaffelse. Konseptet driftes gjennom vår energisentral som også gir oss mulighet til å dele vår fornybare energi med omkringliggende industri. I tillegg er selve industrianlegget bygget i høyden for å minimere fotavtrykk samt optimalisere energibruk i bygget.

I Norsk Kylling har vi etablert et rammeverk for arbeid med utviklingsprosjekter:

- Organisering
 - o Vi har en helintegrert verdikjede for hvitt kjøtt. Vår struktur legger til rette for ressursutnyttelse mellom ledd i verdikjeden.
 - o I våre prosjekter skal vi «tenke større enn oss selv». Våre prosjekter skal skape samarbeid og synergier som flere nyter godt av og som legger til rette for økt verdiskaping.
- Metodikk
 - o Vi undersøker, utforsker og utfordrer for å sikre optimale bærekraftstiltak. Vi har gjennomført og gjennomfører energimålinger for våre anlegg og fjøs. Vi fører årlig klimaregnskap og i 2021 gjennomførte vi en livsløpsanalyse av hele vår verdikjede. For å drive ansvarlig miljøstyring er vi avhengig av faktabaserte og dokumenterbare underlag.
 - o Vi samarbeider tett med bønder, leverandører, næringsliv, universiteter og forskningsmiljø for å gjennomføre sirkulærøkonomiske tiltak.
- Gjennomføring
 - o Ansvarlig og ambisiøst utviklingsarbeid med prosjekter som er konkrete og med dokumenterbar effekt. Vårt nye slakteri- og foredlingsanlegg er et godt eksempel.
 - o Fokus på helheten og summen av tiltak for verdikjeden. Vi måler alltid hvilken effekt et tiltak har på klimafotavtrykket for hele verdikjeden.

Norsk Kylling har de siste årene gjennomført store endringer. Vi har utviklet en differensiert og unik verdikjede med fokus på dyrevelferd og bonden som partner. I 2018 byttet vi til en mer saktevoksende

kyllingrase og i løpet av 2022 vil vi produsere kun etter produksjonsstandarden ECC. Dette er en dyrevelferdsstandard som er støttet av 36 dyrevernonorganisasjoner.

En forutsetning for å drive ambisiøst og ansvarlig utviklingsarbeid i vår verdikjede er bondens tillit til oss. Sammen har vi utviklet en økonomimodell som sikrer forutsigbar og god inntjening for bonden:

- Kvartalsvis justering av de største innsatsfaktorene, fôr og energi
- Bondens inntekt er regulert mot investeringer, utgifter og arbeidsinnsats
- Årlig prisjustering av alle utgifter
- Norsk Kylling betaler bonden ekstra for å avle frem en mer saktevoksende kyllingrase med bedre plass

For å stimulere til investering i forbedring og utvikling har vi insentiver gjennom en stjerneordning som gir bonden ekstra betalt.

Resultatet er gjennomføringskraft til ambisiøse utviklingsprosjekter i hele vår verdikjede. Omstillingen til ny kyllingrase var en vesentlig endring for våre produsenter hvor produksjonsvolumet deres ble redusert. Endringen ble gjennomført ved å garantere inntjeningen til bøndene tilknyttet vår verdikjede. Dette er et eksempel på en disruptiv endring i landbruket. Erfaringen fra hvordan slike endringsprosesser kan gjennomføres i en omfattende verdikjede kan helt opplagt anvendes også på klimaområdet.

Fra og med våren 2022 tar Norsk Kylling ytterligere et steg mot verdensledende dyrevelferd ved å produsere etter ECC-standarden. For bonden betyr dette bl.a. lavere produksjonsvolum og bedre miljø i fjøsene. Norsk Kylling har i samarbeid med bøndene byttet til LED-lys i hele vår slaktekyllingproduksjon. Vi har økt standarden for lystekniske krav tilpasset dyrenes behov og oppnår dette med halvparten av energiforbruket sammenlignet med tradisjonell belysningssteknologi. Bonden tar investeringen selv og får den tilbakebetalt over avregningspris. Norsk Kylling er en av de første som oppnår dette for en hel verdikjede. Dette prosjektet er et godt eksempel på et overgripende effektiviseringstiltak med positiv effekt for klima og energibruk.

Våre bønder har lyst til å investere i fornybare fjøs. Fra 2020 til slutten av 2021 har vi økt andelen fjøsareal med fornybar energikilde for oppvarming fra rundt 25% til 49%. Samtidig er det fortsatt et stort potensial i energieffektivisering og endring til fornybare energikilder for våre bønder og norsk landbruk generelt.

Ta et eksempel til en av våre bønder som bygde nytt fjøs i 2021. Bonden søkte støtte for 1,75 mNOK for et budsjett på 4,8 mNOK. Budsjettet dekket installering av biovarme og gjenvinning av varme fra ventilasjonslufta kyllingen er avhengig av. Bonden mottok en støtte på 1,1 mNOK med beskjed om at varmegjenvinneren var for lønnsom til at denne kunne støttes. Slike varmegjenvinnere gjenvinner minimum 50% av varmen fra ventilasjonslufta i et kyllingfjøs. Reduksjonen i energiforbruk representerer om lag 120 000 kr i fyringsutgifter for bonden. Videre hadde bonden som ambisjon om å søke støtte til etablering av solcelleanlegg, men Innovasjon Norge hadde ikke penger til dette. Med dagens strømmarked i Trøndelag er bonden avhengig av denne støtten for å sikre lønnsomhet. Konklusjonen er at økt støtte og fleksibilitet i vurdering av bønders energikonsept gir mulighet for en raskere innføring av fornybare energikilder. Ikke alle bønder har muskler til større investeringer som for eksempel varmegjenvinnere på rundt 1 000 000 kr. Det bør derfor gis støtte til slike tiltak som har så stor og effektiv positiv miljøpåvirkning, selv om de ikke blir en 100% grønn løsning.

Norsk Kylling har satt et mål om 100% soyafritt fôr innen 2030. I 2018 etablerte vi sammen med fôrleverandører og bønder en trepartsavtale som sikrer bonden tilgang på fôr tilpasset vår kylling. Et resultat av denne avtalen har vært etablering av flere forsknings- og utviklingsprosjekter. I disse prosjektene samarbeider fôrleverandør og Norsk Kylling om utvikling av nye fôrråvarer som skal bidra til et mer bærekraftig fôr til vår verdikjede. Bonden velger fritt blant fôrmøllene som har signert avtalen og forhandler pris. Kvalitet er ansvaret til fôrmølle og Norsk Kylling tar fôrkostnaden til bonden. Modellen sikrer utvikling av en av de aller viktigste innsatsfaktorene i verdikjeden uten at bonden sitter med risiko. Ved uttesting av nye fôrråvarer garanterer Norsk Kylling for bondens inntjening, slik at risikoen ligger hos bedriften og ikke bonden. Slike utviklingsmodeller vil gi industriaktører med kompetanse tilpasset formålet, mulighet til å drive frem utvikling samtidig som at bøndene slipper å ta risiko.

Norsk Kylling er svært interesserte i å dele sine erfaringer og tanker om hvordan man kan drive fram omfattende og raske endringer mot et mer klimavennlig og bærekraftig landbruk i Norge. Bionova skal slik vi forstår det ha fokus på klima, men i det bør klimatilpasning og selvforsyning også ha helt sentrale plasser. Sirkulær tankegang bør ligge til grunn.

Vi ønsker derfor å invitere Bionova til en samtale og diskusjon om hvordan vi best mulig kan oppnå dette.

Hilde Talseth

Direktør Bærekraftig innovasjon, Norsk Kylling

Orkanger 30.03.22